

Sygnatura akt II Ca 1501/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Katarzyna Serafin-Tabor (sprawozdawca)
Sędziowie:	SO Beata Łomnicka SR (del.) Ewa Krakowiak
Protokolant:	Piotr Łączny

po rozpoznaniu w dniu 9 stycznia 2014 roku w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa B.(...) z siedzibą w G.

przeciwko M. K.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa - Krowodrzy w Krakowie

z dnia 19 listopada 2012 roku, sygnatura akt I C 2263/12/K

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że nadaje mu brzmienie:

„I. oddala powództwo;

II. zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanej kwotę 2400 zł (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu”;

2. zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanej kwotę 1200 zł (jeden tysiąc dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego;

3. nakazuje ściągnąć od strony powodowej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Krakowa - Krowodrzy w Krakowie kwotę 1548 zł (tysiąc pięćset czterdzieści osiem złotych) tytułem opłaty sądowej od apelacji, od uiszczenia której pozwana została zwolniona.

UZASADNIENIE

Strona powodowa B(...) wniosła o zasądzenie o M. K. kwot 32743,72 zł z umownymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. W uzasadnieniu podała, że w jej księgach rachunkowych widniało zadłużenie pozwanej przysługujące powodowi z tytułu umowy pożyczki gotówkowej zawartej w dniu 17 czerwca 2008 roku, a cała kwota wskazanego zadłużenia jest wymagalna.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu kwestionując żądanie pozwu zarówno co do zasady jak i wysokości.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy zasądził od pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 30941,92 zł z umownymi odsetkami w wysokości 20 %, ale nie więcej niż czterokrotność stopy lombardowej NBP liczonymi od dnia 20 października 2011 roku do dnia zapłaty (punkt I) oddalając powództwo w pozostałym zakresie (punkt II) oraz orzekł o kosztach procesu (punkt III).

Wyrok ten zapadł w następującym stanie faktycznym:

W dniu 17 czerwca 2008 roku. M. K. zawarła z (...) Bank (...) SA umowę pożyczki gotówkowej w kwocie 20000zł. Zgodnie z § 9 umowy w przypadku niespłacenia raty w terminie, (...) SA pobiera od kwoty zaległej raty pożyczki odsetki według zmiennej stopy procentowej, obowiązującej w (...) SA w okresie utrzymywania się zaległości, dla kredytów przeterminowanych i kredytów postawionych, po upływie terminu wypowiedzenia, w stan natychmiastowej wymagalności. W dniu zawarcia umowy stopa procentowa dla kredytów przeterminowanych wynosiła 29 % w stosunku rocznym. Zgodnie z § 11 (...) SA może wypowiedzieć warunki spłaty umowy z zachowaniem 30 dniowego terminu wypowiedzenia w przypadku wystąpienia zaległości w spłacie dwóch pełnych rat pożyczki. Zgodnie natomiast z § 12 w następnym dniu po upływie terminu wypowiedzenia warunków spłaty umowy, całość zadłużenia z tytułu umowy staje się zadłużeniem wymagalnym i przeterminowanym, do którego (...) SA nalicza i pobiera odsetki według stopy procentowej o której mowa w § 9. Kwota wskazana w umowie została pozwanej wypłacona. Według harmonogramu spłat doręczonego pozwanej kwota kapitału do spłaty na dzień 17 lipca 2008 roku wynosiła 92,56zł, na dzień 17 sierpnia 2008 roku, 83,41zł, na dzień 17 września 2012 roku – 84,79 zł, 17 października 2008r. – 96,74zł, a według stanu na dzień 17 listopada 2011 roku – 87,80 zł, łącznie do 17 listopada 2008 roku pozwana powinna spłacić więc kapitał w kwocie 445,30 zł. W dniu 20 listopada 2008 roku skierowano do pozwanej pismo, w którym poinformowano ją, że na jej rachunku stwierdzono niedopłatę. Kwota zaległości na dzień wezwania wynosiła: kapitał wymagalny - 265,94 zł, odsetki i opłaty – 1001,21 zł oraz odsetki karne - 7,28 zł W przypadku niedokonania wymaganych wpłat w terminie 7 dni (...) SA wraz z upływem tego terminu wypowiedział umowę kredytu. W dniu 2 listopada 2009 roku Bank (...) SA wystawił przeciwko pozwanej bankowy tytuł egzekucyjny dotyczący zadłużenia wynikającego z umowy z dnia 2 listopada 2009 roku i w dniu 12 stycznia 2010 roku wniósł do sądu wniosek o nadanie mu sądowej klauzuli wykonalności. Postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności zostało wydane w dniu 25 stycznia 2010 roku. W dniu 13 września 2010 roku komornik sądowy wydał postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego w sprawie prowadzonej na podstawie wyżej opisanego tytułu wykonawczego. Powodem umorzenia był wniosek wierzyciela z dnia 5 lipca 2010 roku. W dniu 20 lipca 2010 roku (...) Bank (...) sporządziła zawiadomienie skierowane do pozwanej, w którym poinformowała ją o dokonaniu przelewu wierzytelności z tytułu umowy pożyczki gotówkowej o numerze pokrywającym się z numerem umowy zawartej w dniu 17 czerwca 2008 roku.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie. Podał, że strona powodowa wykazała istnienie wierzytelności względem pozwanej poprzez przedłożenie umowy pożyczki oraz zawiadomienia o dokonaniu cesji. W ocenie Sądu Rejonowego nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut pozwanej, jakoby na podstawie dokumentów przedłożonych przez stronę powodową nie było możliwe ustalenie w jaki sposób zostały obliczone odsetki umowne bowiem z harmonogramu spłat wynika, że do listopada 2008 roku czyli do miesiąca, w którym nastąpiło wypowiedzenie umowy pożyczki pozwana powinna spłacić kapitał w wysokości 445,30 zł. Według wezwania z dnia 20 listopada 2008 roku zalegała ona z zapłatą kapitału w kwocie 265,94 zł, a więc z kapitału pożyczki spłaciła 179,36 zł (445,30 – 265,94). Z powyższego ustalenia Sąd Rejonowy wyprowadził wniosek, że w dacie dokonywania wypowiedzenia pozwana zalegała z zapłatą kapitału w kwocie 19820,64 zł. Wypowiedzenie zostało dokonane w listopadzie i mając na względzie 30 dniowy termin przewidziany w umowie Sąd Rejonowy uznał, że

wypowiedzenie stało się skuteczne z dniem 31 grudnia 2008 roku i od tej daty zostały naliczone odsetki w wysokości 20% w skali roku. Pozwana w ogóle nie odniosła się do kwestii otrzymania pisma zawierającego wypowiedzenie umowy pożyczki nie mniej jednak Sąd Rejonowy mając na względzie jej taktykę procesową podniósł, że skoro pismo zawierające wypowiedzenie zostało sporządzone w dniu 20 listopada 2008 roku to pozwana powinna je otrzymać jeszcze w tym samym miesiącu, zaś wypowiedzenie stało się skuteczne na dzień 31 grudnia 2008 roku. Wywodził, że w realiach działania instytucji bankowych można przyjąć założenie, że pisma są wysyłane tego samego dnia lub następnego po ich sporządzeniu, zaś ich doręczenie nie trwa dłużej niż tydzień. Przyjmując, że datą powstania zaległości jest dzień 31 grudnia 2008 roku zaś dniem do którego naliczane są odsetki jest 20 października 2011 roku (data wniesienia pozwu), odsetki w wysokości 20 % od kwoty 19 820,64 zł były naliczane przez 1024 dni, a zatem ich skapitalizowana wartość wyniosła 11 121,98 zł, przy czym podstawą naliczenia odsetek od zaległych odsetek jest art. 482 § 1 k.c. Łącznie do zapłaty pozostała zatem kwota 30 941,92 zł. Jednocześnie Sąd Rejonowy za niezasadny uznał zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwaną. W przedmiocie kosztów procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana zaskarżając wyrok w zakresie punktów 1 i 3 i zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania mających wpływ na wynik sprawy, tj. art. 132 § 1 k.p.c., art. 505³⁷ § 1 k.p.c., art. 233 § 1 i 2 k.p.c., art. 231 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c. oraz sprzeczność dokonanych ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz naruszenie prawa materialnego, tj. art. 6 k.c.

Podnosząc powyższy zarzut domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku i umorzenia postępowania ewentualnie zmiany zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenia od strony powodowej na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację strona powodowa wniosła o oddalenie apelacji i o zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania odwoławczego według norm przepisanych.

Akceptując ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja skutkowałą zmianą zaskarżonego wyroku.

Zaznaczyć należy, że już w sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana kwestionowała, aby stronie powodowej przysługiwała wierzytelność dochodzona pozwem. Zarzut braku legitymacji czynnej strony powodowej pozwana podniosła także w apelacji. Jako, że jest to zarzut najdalej idący Sąd Okręgowy odniesie się do niego w pierwszej kolejności. Zauważyć trzeba, że do pozwu strona powodowa dołączyła wyciąg z ksiąg rachunkowych banku sporządzony na dzień 19 listopada 2011 roku. Domniemanie prawne wynikające z art. 244 prawne z art. 244 § 1 k.p.c. w stosunku do wyciągu z ksiąg funduszu sekurytyzacyjnego odnosić się może co najwyżej do faktu nabycia przez fundusz konkretnej wierzytelności, nie obejmuje zaś samego faktu istnienia tej wierzytelności. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 11 grudnia 2012 r. I ACa 652/12, niepubl. SIP LEX nr 1283349). Jednak wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 11 lipca 2011 roku, sygn. akt P 1/10, OTK-A 2011/6/53) przepis ten został uznany za niekonstytucyjny w zakresie w jakim nadaje moc dokumentu urzędowego wyciągom z ksiąg rachunkowych w postępowaniu cywilnym prowadzonym wobec konsumenta, a niniejszy proces dotyczy właśnie sporu z konsumentem. Z uwagi na treść wskazanego wyroku jeszcze przed zakończeniem procesu przed Sądem Rejonowym zmieniły się zasady dowodzenia w postępowaniu cywilnym, w którym przedstawiono taki wyciąg z ksiąg. Ciężar udowodnienia wysokości należności oraz zasadności zapisu we wskazanym wyciągu przeszedł w świetle treści wyroku Trybunału Konstytucyjnego na stronę powodową. Stąd też rzeczą strony powodowej było przede wszystkim wykazać, że przysługuje jej w niniejszym procesie legitymacja czynna, czemu jednak nie sprostała. W celu wykazania swej legitymacji procesowej strona powodowa przedłożyła kserokopię umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 28 czerwca 2010 roku, której jedynie strony 1, 6, 7 i 22 zostały poświadczone za zgodność z oryginałem przez pełnomocnika strony powodowej będącego radcą prawnym oraz wyciąg z załącznika do umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 28 czerwca

2010 roku podpisany przez specjalistę ds. wierzytelności detalicznych. Ponadto w aktach sprawy znajduje się także kserokopia zawiadomienia (...) S.A.w W.adresowana do pozwanej o przelewie wierzytelności z tytułu umowy pożyczki gotówkowej nr (...)na rzecz strony powodowej oraz odpis wyciągu z ksiąg rachunkowych stwierdzający wierzytelność strony powodowej wobec pozwanej z tytułu umowy pożyczki gotówkowej. W tym stanie rzeczy zgodzić należy się z pozwaną, że dokumenty przedłożone celem wykazania legitymacji czynnej strony powodowej sporządzone w tej formie nie pozwalają na ustalenie, że strona powodowa skutecznie nabyła od (...) S.A.w W.wierzytelność dochodzoną pozewem. Podkreślić należy, że w myśl art. 129 § 2 k.p.c. zamiast oryginału dokumentu strona może złożyć odpis dokumentu, jeżeli jego zgodność z oryginałem została poświadczona przez notariusza albo przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa. Z przepisu tego wynika, że moc dowodową ma kserokopia dokumentu poświadczona za zgodność a contrario mocy takiej nie ma kserokopia niepoświadczona za zgodność z oryginałem a tym samym nie może stanowić podstawy do czynienia ustaleń faktycznych w sprawie. W świetle już tej uwagi przedłożona przez stronę powodową niekompletna kserokopia umowy cesji wierzytelności z dnia 28 czerwca 2010 roku, której tylko niektóre strony zostały poświadczona za zgodność z oryginałem nie mogła stanowić podstawy ustaleń faktycznych sprawy, tym bardziej, iż była ona kwestionowana przez pozwaną, która domagała się przedłożenia oryginału także tego dokumentu. Niezależnie od powyższego z § 3 ust. 1 tej umowy wynika, że zbywca sprzedał na rzecz strony powodowej wierzytelności wymienione w załączniku nr 1 i nr 1a. Wskazane załączniki nie zostały jednakże dołączone do akt sprawy. Strona powodowa poprzestała na przedłożeniu jedynie dokumentu opatrzonego pieczęcią i podpisem specjalisty ds. wierzytelności detalicznych M. R., w którym wskazano w szczególności numer umowy pożyczki, datę zawarcia umowy, stan zadłużenia oraz nazwisko i adres zamieszkania dłużnika. Skoro zatem załącznik stanowi integralną część umowy, to winien on być podpisany przez osoby zawierające umowę, a przynajmniej przedstawiony w takiej formie, by nie budziło wątpliwości stron, iż treść objęta tym dokumentem stanowi integralną część oświadczeń złożonych przez strony umowy. Tymczasem przedłożony dokument nie spełnia powyższych wymogów, tym samym w oparciu o niego nie można ustalić czy na podstawie umowy cesji z dnia 28 czerwca 2010 roku strona powodowa w istocie nabyła od Banku (...) S.A.w W.wierzytelność przysługującą mu względem pozwanej. Z tej przyczyny powództwo podlegało oddaleniu. Jednocześnie tylko na marginesie zauważyć należy, że w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy w sposób nieuprawniony, gdyż wyręczając w tym zakresie stronę powodową, dokonał wyliczenia wysokości skapitalizowanych umownych odsetek od kwoty należności głównej, których zasądzenia domagała się strona powodowa. Strona powodowa w pozwie ani w dalszych pismach procesowych w sprawie nie wyjaśniła w jaki sposób i od jakich kwot dokonała skapitalizowania odsetek umownych od kwoty należności głównej. Wiadomym jest jedynie tyle, że pozwana miała spłacać kredyt w ratach, jednak nie wiadomym jest kiedy zaczęła powstawać zaległość i jak wobec tego liczono te odsetki. Sposobu wyliczenia odsetek umownych następnie skapitalizowanych strona powodowa nie tylko nie wykazała ale nawet nie podjęła próby wskazania w jaki sposób tę kwotę wyliczyła. W piśmie procesowym z dnia 30 sierpnia 2012 roku wskazała jedynie, że w wyciągu z ksiąg bankowych strona powodowa zsumowała wszystkie kategorie odsetek oraz koszty. Brak przy tym szczegółowego wskazania o jakie kwoty i za jaki okres chodzi. Powyższe zaniedbanie ze strony powodowej musiało zgodnie z regułami dowodowymi spowodować oddalenie powództwa w tym zakresie. Stąd też działanie Sądu Rejonowego, który w istocie sam dokonał ustalenia wysokości skapitalizowanych odsetek umownych od kwoty należności głównej było nieuprawnionym wyręczeniem strony w tymże zakresie i naruszało zasady kontrydiktoryjności. Z uwagi na zasadność zarzutu braku legitymacji czynnej strony powodowej Sąd Okręgowy nie rozważał już pozostałych zarzutów stawianych apelacją.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że powództwo oddalił. Rozstrzygnięcie to skutkowało odmiennym orzeczeniem o kosztach procesu. Sąd Okręgowy orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu zasądzając od strony powodowej jako przegrywającej sprawę na rzecz pozwanej kwotę 2400 zł, na którą złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika pozwanej będącego adwokatem ustalone zgodnie z § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013r., poz. 461) – punkt 1 sentencji wyroku. O kosztach postępowania przed Sądem Okręgowym orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. mając na względzie, że apelacja pozwanej okazała się w pełni zasadna. Stąd też należy jej się zwrot

kosztów postępowania od strony powodowej jako przegrywającej sprawę. Koszty, które poniosła pozwana zamykają się kwotą 1200 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika pozwanej będącego adwokatem, które zostały ustalone na podstawie § 6 pkt 5 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013r., poz. 461) – punkt 2 sentencji. Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. z 2010r., Nr 90, poz. 594 ze zm.) w zw. z art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy nakazał ściągnąć od strony powodowej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 1548 zł tytułem opłaty sądowej od apelacji, od uiszczenia której pozwana została zwolniona – punkt 3 sentencji.

Ref. SSR Przemysław Strzelecki